

رادیوگرافی ساده شکم ساده‌ترین راه تشخیص برای پنوماتوزیس لوله گوارش

دکتر سعید راد

استاد رادیولوژی دانشگاه علوم پزشکی تبریز

خلاصه

رادیوگرافی ساده شکم علی‌رغم پیدایش تکنیک‌های پیشرفته تشخیصی، هنوز نقش بزرگی را به عنوان نخستین گام تشخیص در عوارض مختلف ایفا می‌کند. برای نشان دادن ارزش این امتحان ساده رادیولوژی - که در بین تکنیک‌های مدرن امروزی ارزان‌ترین آنهاست - و ارج نهادن به یافته‌های آن نه تنها در تشخیص، بلکه در پیش‌بینی سرانجام عارضه، این بررسی بر روی ۵۴ مورد از بایگانی شخصی در "پنوماتوزیس" روده‌ای انجام گرفته است. توجه به یافته‌های همراه عارضه در عکس ساده در ارزیابی چگونگی علل آن، برنامه‌ریزی درمانی و یا پیش‌آگهی بیماری نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. (مجله دانشگاه علوم پزشکی زنجان - سال اول - شماره ۲ - صفحات ۳۸-۲۵)

مقدمه

رادیوگرافی ساده شکم اگر با شرایط ویژه بافت نرم یعنی با پتراسیون متوسط پرتو رنتگن (حدود ۶۰-۷۰ کیلووات روی ۸۰-۱۰۰ میلی‌آمپر ثانیه و در ردیف ۳۰۰ الی ۵۰۰ میلی‌آمپر برای بزرگسالان و متناسب با آن در کودکان) گرفته شود جزئیات بافت نرم تمام شکم را در یک فیلم نمایان می‌سازد و ضخامت دیواره معده و روده بین روشنائی گازی که در درون آنهاست و بافت سلولی چربی صفاقی که در بالای مزانتر دور آنها را فراگرفته بخوبی قابل ارزیابی است. گرچه این ضخامت بر حسب حجم گازی که فضای درونی روده‌ها را پر می‌کند متغیر است، با وجود این بافت نرم بصورت یک خط یا نوار باریک - به رنگ خاکستری یک‌نواخت مایل به سفید - بین روشنی سیاه‌رنگ گاز روده و چربی مزانتری قابل رؤیت است. حتی جایی که این

دیواره‌ها در اثر کمبود چربی صفاقی و فشار منفی داخل صفاق پشت بهم داده باشند باز هم می‌توان روی هم ضخامت دو لایه را حساب کرد. این دیواره‌های بافت نرمی در تمام قسمت شکم از معده گرفته تا کولون در حال سلامت، رنگ خاکستری یک‌نواختی دارند و اگر گازی وارد آنها شود در این متن یک‌نواخت زمینه‌ای خیلی زود مشخص می‌شود و جایی برای اشتباه باقی نمی‌گذارد. برای تشخیص پنوماتوزیس کافی است که تمامی آنها را به دقت نگاه کرد.

تنها عاملی که در آغاز کار روی رادیوگرافی ساده شکم ممکن است سبب اشتباه شود نمای مواد داخل روده‌ای است. آنها تنها هنگامی که این مواد شکل نرم و خمیری داشته باشند و گرنه مواد سفت‌شده اغلب شکل گرد، بیضی و یا تکه تکه داشته و از دیواره روده با یک حاشیه گازی روشن